

منجی شهر در سینمای آخرالزمانی

حسن ستاری ساربانقلی*

چکیده

سینمای آخرالزمانی در دوران معاصر و به خصوص پس از ورود به هزاره سوم مورد توجه ویژه قرار گرفته است. از سوی دیگر بحث منجی، از مهمترین مباحث، سینمای آخرالزمانی بوده است. پژوهش حاضر، با هدف مطالعه، تجلی منجی شهر در سینمای آخرالزمانی تدوین شده است. نمود منجی به لحاظ صوری و رخدادهای مرتبط با حضور منجی، شخصیت شناسی منجی، نیز مهمترین موارد مورد اشاره مرتبط با حضور، کارکرد و کاربرد منجی در سینمای آخرالزمانی مورد کنکاش قرار گرفته است. بحث منجی به صورت موردی و با تحلیل فیلمهای برگزیده سینمای آخرالزمانی نیز مورد تحلیل و بررسی قرار گرفته است. روش پژوهش به صورت تحلیل محتوای فیلمهای مورد بررسی بوده است. از سوی دیگر به دلیل ملموس بودن موضوع، تعداد سی و چهار اثر از مهمترین آثار سینمایی تاثیرگذار و مرتبط با بحث آخرالزمانی مورد بررسی قرار گرفته است. نتایج حاصل از تحقیق بیانگر مهمترین عوامل تاثیرگذارانه مرتبط با حضور منجی در سینمای آخرالزمانی بوده است. غلبه بر مشکل، نجات جسمی، تذکر دهی، منجی آمریکایی، توجه به دانش بشری، نظارت مستمر، خرق عادت و نیز کار با گروه ویژه، انسانیت و توجه به خانواده، معنویت، عدالت اجتماعی، حفظ محیط زیست جزو اولویتهای تاثیرگذار حضور منجی در سینمای آخرالزمانی بوده است.

کلیدواژه‌ها: سینمای آخرالزمانی، منجی، تحلیل فیلم، پایان زمان، سینمای هالیوود.

* استادیار دانشگاه آزاد اسلامی گروه معماری، واحد تبریز، sattari_hassan@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۱۳۹۴/۸/۸، تاریخ پذیرش: ۱۳۹۵/۱۱/۳

۱. مقدمه

سینما به عنوان یکی از قویترین ابزارهای ارتباط جمعی بصری و به عنوان یکی از رسانه های موثر در روابط اجتماعی، به مقوله پایان تاریخ و آخرالزمان تحت تاثیر دیدگاههای مختلف دینی، سیاسی، فرهنگی و ... پرداخته است. از مهمترین مباحث پرداخته شده سینما در بحث آخرالزمان، چگونگی تصویر سازی و قرائت خاص از مفهوم «منجی» و نجات بخش بوده است. بهره گیری از پیشرفتهای روزافزون فن مداری و تکنولوژیهای جدید، چگونگی به تصویر کشیدن و جذابیت های خاص تکنیکی برای مقوله و کاراکتر منجی را به طرز چشمگیری افزایش داده است. از سوی دیگر محوریت بحث منجی در سینمای آخرالزمانی، متناسب طرح مباحث گوناگون زیست محیطی، توجه روزافزون به محیط زیست و طبیعت، توجه به مفهوم خانواده، پیدایش اینترنت، فضای مجازی، توجه به عرفانهای نوظهور، توجه به مقوله دین و بحث هزاره و هزاره گرایی، و نیز تاثیر گرایشهای مختلف سیاسی، دستخوش دگرگونی گشته است. تاثیرگذاری گسترده فرهنگ هالیوودی و توجه به زبان بیانی سیطه فرهنگ آمریکایی و نیز عطش جامعه جهت نیاز به طرح بحث منجی و نیز وجود فرقه های گاه بسیار تاثیرگذار معتقد به لزوم ایجاد آخرالزمان مطلوب خود، اهمیت بحث منجی در سینمای آخرالزمانی را پیش از پیش مطرح می سازد. اهمیت روزافزون طرح مباحث آخرالزمانی در پرده سینما همزمان با نمایش کاراکتر منجی مطلوب و آگاه بخشی به جامعه، همراه با توجه روزافزون جامعه در بستر ادیان توحیدی اسلام و مسیحیت و یهود، در راستای تصویرسازی و نمایش منجی در سینمای آخرالزمانی، طرح مباحث این چنینی را الزامی ساخته است. کوشش پژوهش حاضر بر این خواهد بود تا با بررسی فیلمهای سینمای آخرالزمانی، تصویر ارائه شده منجی شهر را تحلیل و تبیین نماید.

۲. روش پژوهش

در دوران معاصر سینما به عنوان ابزاری جهت بیان خواسته ها و عقاید و در راستای تلقین و تزییق بار فرهنگی مد نظر و یا ارائه چشم انداز و یا اجرای سناریو یا سناریوهایی از پیش تدوین و طراحی شده، استفاده شده است. رویکرد سینمای آخرالزمانی و شخصیت منجی در راستای تدوین چشم اندازی از آنچه مطلوب مد نظر قدرتهای هالیوودی است؛ بی بهره

نبوده است. در سینمای آخرالزمانی استفاده گسترده از تصویرسازی های منجی، صورت پذیرفته است. روش تحقیق به کار گرفته شده است در این مطالعه، با شیوه تحلیل محتوای فیلمهای با مضمون آخرالزمانی و تحلیل کاراکتر منجی استوار بوده است. برای گزینش فیلمها با بهره گیری از نظر اساتید مهمترین فیلمهایی که در مضمون آخرالزمانی به تصویر در آمده است؛ در طیف متنوعی انتخاب گشته و سپس تحلیل محتوای فیلم به محوریت منجی و دیالوگهای حاصله از متن زبان منجی و متن زمینه فیلم به همراه نوع حادثه رویداد بسترساز آخرالزمان و نیز روابط انسانی عاطفی و شخصیت وی، مورد تحلیل قرار گرفته است. همچنین برای توصیف و فهم الگوهای آخرالزمانی حضور منجی در مرحله نخست، از روش توصیفی-تحلیلی با استفاده از ابزار مطالعات کتابخانه ای، استفاده گردیده است. در این راستا علل رخداد آخرالزمانی و نحوه نمود و حضور کاراکتر منجی مورد دسته بندی قرار گرفته است. در مرحله بعدی نوع کاراکتر شخصیت خود منجی در این دسته بندی ها ارائه شده است. سپس در ۳۴ فیلم که از مهمترین آثار سینمای آخرالزمانی بوده است؛ مهمترین موارد مورد اشاره مرتبط با حضور و کارکرد و کاربرد منجی مورد بررسی قرار گرفته است. تا در نهایت جمع بندی حاصله از چگونگی نمود منجی در سینمای آخرالزمانی حاصل گردد.

۳. پایان تاریخ و آخرالزمان و منجی در سینمای آخرالزمانی

در سینمایی که به چگونگی ظهور و بروز و نمود آخرالزمان با تکنیکها و شیوه ها و نمودهای مختلف پرداخته شده است؛ رویکرد غالبی در ظهور منجی به صورتهای مختلف بیانی و تصویری، وجود داشته است. در این سینما نمایی از پایات تاریخ با حضور منجی ای خاص نمایش داده شده است. به هر حال «سینما یکی از محصولات تکنولوژیک غرب است که نمیتوان آن را ورای تفکر و تمدن غرب معنا کرد» (امین خندقی، ۱۳۹۱: ص ۷۰). سینما یکی از وسایل ارتباطی است که با وجود عمر کوتاه یکصدساله به سبب جذابیتهای خاص به سرعت جای خود را در زندگی مردم باز کرد. این رسانه... همواره بیش از یک وسیله سرگرمی بوده است. زیرا فیلمها نقش بلند مدتی را در شکل گیری فرهنگ بر عهده داشتند... ساخت فیلم وسیله ای است برای بیان مقاصد مختلف انحرافی، آموزشی و اطلاعاتی، تفریحی یا بیان پیامی اجتماعی و سیاسی که هر یک از این مقاصد میتواند به گونه ای پنهان ارزشها و نگرشهای افراد را تغییر دهد (جوادی یگانه و هاتقی، ۱۳۸۷:

ص ۶۴). مفهوم پایان تاریخ {در سینما} از دینی بودن و بازگشت مسیح، به برساخته شدن «پایانی آمریکایی» بر تاریخ تغییر کرده و انسان موجود و نه انسان مقدس، منجی جهان شده است (عبداللهمیان، ۱۳۹۰: ص ۷). نظام ارزش مدارانه داستان های روایت شده، باز نمود قدرت آمریکاست که منجی را متعلق و با هویت آمریکایی خلق و روایت میکند (آخوندی، ۱۳۹۱: ص ۱۵۵).

مفهوم پایان تاریخ به صورتهایی گوناگون در پرده سینما ظاهر شده است. گاه این پایان در نتیجه تحولات و رخداد های طبیعی نظیر سیل و زلزله (2009) (2012)، برخورد اجرام آسمانی و نیز سقوط شهاب سنگ ها یا ستارگان به زمین (آرماگدون Armageddon (1998)، برخورد شدید (Deep Impact (1998)، یا تابش شدید خورشید (شناخت (1998)، و یا سایر علل و عوامل طبیعی صورت گرفته است. در مواردی نیز آخرالزمان محصول اشتباهات انسانی نظیر جنگ اعم از جنگهای فراگیر گسترده یا جنگهای با استفاده از سلاح های کشتار جمعی در مقیاسی عظیم نظیر استفاده از سلاح های اتمی (روز استقلال Independence Day (1996، رمز امگا The Omega Code (1999)، وقایع نگاری ریڈیک The Chronicles Riddick (2000, 2004)، آخرالزمان (Apocalypto (2006) و در اندیشه بهره گیری از شرارت آدمی (پسر دوزخی (2004, 2008)، Hell boy، نابودگر The Terminator (1984 و 1991 و 2003))، برخی اشتباهات پزشکی (من افسانه هستم I Am Legend (2007)، و یا به مدد عوامل انسانی بهره گیرنده از سحر و جادو صورت گرفته است (هری پاتر Harry Potter (2001, 2002, 2004, 2005, 2009, 2007, 2010)، ارباب حلقه ها (The lord of the rings (2001, 2002, 2003)، در آخرالزمان هالیوودی استفاده از دانش بشری و فن آوری و تکنومداری به صورتی اغراق شده به تصویر کشیده شده است (ماتریکس The Matrix (1999, 2003)، هوش مصنوعی A.I. (2001) Artificial Intelligence، من ربات (I, Robot (2004). در برخی موارد نیز عوامل وعده داده شده مذهبی به صورت نزول بلا و عذاب (لژیون Legion (2009، 2012) صورت گرفته است. در مواردی نیز شیطان یا عوامل شیطانی (طالع نحس The Omen (1976, 1981, 1991, 2006)، کنستانتین Constantine (2005)، ارباب حلقه ها) حضوری پررنگ در شرایط به وجود آورنده آخرالزمانی ایفا می نمایند. در آخرالزمان نقش بسته بر پرده سینما، به نوشتارهای کتاب مقدس و عهد عتیق و جدید و نیز پیشگویی های نقل شده در کتب مذهبی مسیحی نیز توجهی جدی شده است (کتاب الی The Book Of Eli (2010)، کنستانتین، فرشتگان و شیاطین (Angels & Demons (2009). عوامل اسطوره ای با نگاهی

به الهه های یونان باستان و نیز خدایان مصر باستان در تدوین آخرالزمان نقش بسته بر سینما نیز بی تاثیر نبوده اند (بابل پس از میلاد (2008) Babylon A.D، پرسى جکسون Percy Jackson & the Olympians: the lighting thief (2010)، برخورد تایتان ها Clash of the Titans (2010)، مومیایی (The Mummy (1999)). در مواردی نیز آخرالزمان و فاکتورهای آخرالزمانی در برخورد با تمدنی بیگانه و غیر زمینی و یا اساسا موجوداتی غیر انسانی در سینما ظاهر شده است (آواتار (2009) Avatar، روزی که زمین از حرکت ایستاد The Day The Earth Stood Still (2008)، روز استقلال، من روبات، دگرگون کننده ها Transformers (2007, 2009, 2011)). منجی نیز در چنین سینمایی طیف وسیعی از حضور در قالب ابرمرد قهرمان با قدرتهای استثنایی و محبوب (سوپرمن، باتمن، مرد عنکبوتی) تا فردی با ویژگی هایی کاملا معمولی و عادی که حتی در وحله نخست از زیر بار منجی بودن سعی دارد شانه خالی کند ولی به خاطر قرار گرفتن در شرایط خاص و کمک به خانواده و دوستان، به اجبار تن به شرایط منجی بودن میدهد (۲۰۱۲)؛ را شامل می شود. در چنین شرایطی منجی پیش فرض سینمای آخرالزمانی در شرایطی بسیار متفاوت از گزاره های خاص مذهبی توصیف شده برای منجی به خصوص در اندیشه اسلامی، به تصویر کشیده شده است. با توجه به وجود موکد منجی در تمامی ادیان، لزوم توجه به بحث منجی در سینمای آخرالزمانی پیش از پیش جلوه گر می شود.

جدول شماره ۱- ارتباطات دوسویه منجی و سینمای آخرالزمان. منبع نگارنده

عنوان	موارد مورد بررسی	زیر مجموعه های آیتم
منجی در بستر سینمای آخرالزمانی	محیط فکری و بستر فرهنگی سینمای غربی / بستر تمدن مبتنی بر قدسی زدایی هنر در سینمای غالب هالیوودی / معنویت زدایی از بحث منجی در سینمای غربی / بهره گیری از بستر فکری غالب انتظار فرهنگ مسیحی در سینمای آخرالزمان / تصویرسازی مهندسی شده برای نمایش منجی در پرده سینمای آخرالزمانی	بستر فکری خاص / آرمان سازی برای منجی خاص / رویکرد سازی برای ایجاد وجهه منجی مطلوب تمدن غربی / بهره گیری جهت دار تفکرات مذهبی در مورد منجی در پرده سینما / تضعیف پایه دینی و مذهبی مرتبط با منجی / بهره گیری از اومانسیم در نشان دادن منجی سینمایی /
دیدگاههای سینمایی به مقوله منجی	دیدگاههای آرمانی نسبت به منجی در سینمای آخرالزمانی / دیدگاههای تهاجمی نسبت به منجی در سینمای آخرالزمانی / دیدگاههای	قدرت تصویرسازی سینمایی برای نمایش منجی / قوی بودن تمایلات آخرالزمانی در نمایش آثار سینمایی / علاقه مندی در بهره

<p>گیری از نشانه شناسی های مرتبط با حضور و نمود منجی در سینما/ بهره گیری از دانش و فناوریهای عصر خود/ بهره مندی از شوق و علاقه عمومی به نمایش منجی بر پرده سینما/ تمایلات غیرمنعطف در کنار نگاه محدود بخشی به منجی در سینمای آخرالزمان</p>	<p>تدافعی نسبت به منجی در سینمای آخرالزمانی/ دیدگاههای ایستا و راکد نسبت به منجی در سینمای آخرالزمانی/ دیدگاههای تصویرگری خاص نسبت به منجی در سینمای آخرالزمانی/</p>	
<p>تاثیر پذیری از تفکرات آخرالزمانی در مغرب زمین/ ساختار ذهنی خاص به آخرالزمان/ نگرش جهت دار به بحث منجی در سینمای آخرالزمان/ سازوکارهای استفاده شده توسط منجی اعم از طبیعی و غیره در حل بحران</p>	<p>ساختار اندیشه های فکری مرتبط با منجی در بسر سینمایی/ نگرشهای مذهبی و دینی همراه با نگرش بینندگان در ارتباط با نمایش منجی بر پرده سینمای آخرالزمانی/ مدیریت و نحوه حل بحران توسط منجی</p>	<p>سازوکار تفکری مرتبط با منجی در سینمای آخرالزمانی</p>

۴. رویکرد به منجی در اندیشه‌های دینی و سینما

توجه به امر آخرالزمان در همه دین ها به نوعی موجود بوده است. در تفکر یهود ذکر شده است که: «...مسکینان را به عدالت داوری خواهد کرد و برای مظلومان زمین به راستی حکم خواهد کرد» (انجمن کتاب مقدس، ۱۹۸۷م، کتاب مقدس، کتاب اشعیاى نبی: ص ۱۰۲۱). در کتابهای مقدس یهود نظیر تلمود نیز صدها بار به «ماشیح Mashih» به عنوان منجی اشاره شده است. در اندیشه و مذهب زردشت نیز به منجی «سوشیانت Saoshyant» اشاره شده است (پورداوود، ۱۳۸۴ و پورداوود ۱۳۸۰). در قرآن کریم نیز هم به صراحت از پایان خوش تاریخ سخن گفته شده است که: «وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ». (قرآن کریم سوره مبارک انبیا ۲۱ آیه ۱۰۵). و در حقیقت، در زبور پس از تورات نوشتیم که زمین را بندگان شایسته ما به ارث خواهند برد. در تفاسیر آمده است که این آیه یکی از آیات دالّه بر ظهور مهدی (عج) و رجعت ائمه است (طیب، ۱۳۷۸، ج ۹، ص: ۲۵۵). در قرآن کریم به صراحت بیشتری از شرایط و سختی ها و بحران های عصر ظهور منجی مطالبی آمده است من جمله: قرآن کریم سوره البقره ۲ آیه ۱۵۵: «وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشِئْنٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ. وَقَطَعْنَا شِمَا رَا بِهٖ شَيْءٍ مِّنَ الْأَشْجَارِ إِلَّا الْيَتْرُوبَ وَجَعَلْنَا الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالصَّالِحِينَ وَجَعَلْنَا الْكُفْرَانَ وَالشِّرْكَاءَ حَقَابِيقًا» (قرآن کریم سوره البقره ۲ آیه ۱۵۵). و کاهشی در اموال و جانها و محصولات می‌آزماییم و

مژده ده شکیبایان را. حضرت امام جعفر صادق علیه السلام میفرماید: تأویل این آیه شریفه علائم قیام قائم آل محمد صلی الله علیه و آله است (نجفی خمینی، ۱۳۹۸ق، ج ۱، ص ۳۳۲). در بعضی از روایات صریحا این آیه تفسیر به یاران حضرت مهدی - عج - شده است (بابایی، ۱۳۸۲، ج ۳، ص ۱۹۴). همچنین از آزمایشهایی در فرهنگ اسلامی برای منتظران ظهور منجی صحبت شده است. آزمایش مؤمنین پیش از ظهور قائم (بروجردی، ۱۳۶۶، ج ۱، ص ۲۷۴). در اندیشه اسلامی به صراحت منجی موعود به شخص خاصی اطلاق شده است و در حدیثی متواتر از حضرت رسول اکرم (ص) نقل شده است که فرموده اند: «نامش موافق نام من است و زمین را پر از عدل و داد میکند، بعد از آنکه پر از ظلم و جور شده است». و نیز روایت کرده است که پیامبر فرمود: «المهدی من عترتی من ولد فاطمه» مهدی از عترت من و از فرزندان فاطمه است (طبرسی، ۱۳۶۰، ج ۱۶، ص ۱۷۴). علی رغم وجوه تمایز در جزییات، اشتراکاتی در نگرش های کلی دیدگاههای آخرالزمانی ادیان به لحاظ تصویرسازی و تصورات و جنگ در محدوده آخرالزمان همراه با رویاها و مکاشفات وجود دارد (Leonhard, 2010). در فرهنگ سینمایی هالیوود «فیلمی که درون مایه مذهب را به تصویر بکشد نیز مذهبی و دینی تلقی میشود اگر چه از سمبلها و نمادهای دینی تهی باشد (ناصری مقدم و استادی، ۱۳۹۰، ص ۹۷). مفهوم پایان تاریخ و اینکه آمریکایی ها باید منجی باشند، به تدریج جای خود را در صنعت سینمای هالیوود باز می کند و ... موفق می شوند منجی را خلق کنند (عبداللهیان، ۱۳۹۰، ص ۷ و ۸). در سینمای آخرالزمانی هالیوود بعد از یازده سپتامبر، تجلی ترس و لزوم حمایت در قبال حوادث و رویدادها در رفتار منجی به طرز بیشتری نمود یافته است (Williams, 2011). این تغییرات بعد از یازده سپتامبر در سینمای آخرالزمانی در بازسازی هویت و نمود آمریکایی منجی شدت بیشتری یافته است (O'Gara, 2010). وجود رویکرد غالب منجی محوری در سینمای آخرالزمانی و تعدد نوع و شاخه های متنوعی که در این سینما به تصویر سازی نوع آخرالزمان خاص خود منجر می شود؛ سبب شده است تنوع نوع نگرش های به منجی در سینمای آخرالزمانی بسیار گسترده باشد. در عین حال الگوهای رفتاری مشخصی بر وجود و حضور منجی در سینمای آخرالزمانی حاکم می باشد.

۵. صفات و ویژگی‌های عمومی منجی شهر در سینمای آخرالزمانی

۵-۱- قداست‌زدایی از منجی در سینمای آخرالزمانی

منجی در سینمای آخرالزمانی، هیچ جایگاه ویژه‌ای از لحاظ قداست و پاکی دارا نیست. به عبارت دیگر نه از حیث اصل و نسب دارای نسب پاکیزه‌ای است و نه اینکه از ریشه‌های وحیانی و اتصال به عالم غیب و ملکوت رحمانی، بهره می‌گیرد. در برخورد تایتان‌ها حتی اصل و نسب منجی نیز به لحاظ اندیشه دینی مورد تردید بوده و منجی فیلم مذکور زنازاده تلقی می‌شود. در فیلم لژیون صحبت از وجود زنازاده‌ای به عنوان منجی در آینده می‌رود. در فیلم آرماگدون، تمامی شخصیت‌های کاراکتر منجی از محل‌هایی نظیر محل‌های فساد و قمارخانه جمع‌آوری می‌شوند. در فیلم کنستانتین، او به عنوان منجی فردی معنوی به شمار نمی‌رود بلکه به گناهای نظیر پرداختن به خودکشی که در آیین مسیحیت نیز گناهی عظیم تلقی می‌شود و نیز رفتارهای غیر اخلاقی‌ای چون سیگار کشیدن افراطی و نمایش سبک زندگی انسانی لابلایی می‌پردازد. در این فیلم منجی نه فقط از خدا درخواست کمک نمی‌کند؛ بلکه از لوسیفر که همان شیطان است چندین بار یاری می‌طلبد. به علاوه در این فیلم امکان‌پذیری سلطه شیطان بر زمین نمایش داده شده است که با آموخته‌های ادیان در غلبه نیکی بر بدی در آخرالزمان، در تضاد عمیق می‌باشد. در این فیلم رفتارشناسی منجی، در بهترین و خوشبینانه‌ترین نگاه، در حالتی متعادل میان خیر و شر به سر می‌برد. در فیلم پسر دوزخی، طالع نحس، هنکاک، فرشتگان و شیاطین رمز امگا، به عینه تلاش شده تا قداست‌زدایی جدی از منجی صورت گیرد. در سینمای آخرالزمانی گاه عامدانه تلاش شده است تا تصویری ناپاک یا قداست‌زدا شده از منجی به معرض نمایش نهاده شود.

۵-۲- تقدیس فن‌مداری منجی و رویکرد به سمت استفاده از ابزارهای بشری با

بهره‌گیری گاه افراطی از دستاوردهای بشری و بشر تکنومدار

منجی به تصویر کشیده شده در سینمای آخرالزمانی اغلب از دستاوردهای دانش بشری استفاده اغراق‌آمیز مینماید. گویی تنها راه نجات بشر در تمسک صرف به عقل ابزار ساز و با انصراف از نگاهی معجزه‌گر صورت خواهد گرفت. در این نگاه اگر معجزه‌ای هم توسط منجی حادث شود. تحت تاثیر دانش و فن‌آوری صورت گرفته است. تحسین دانش و دانش محوری در تلقی اوانیستی صرف از رفتارشناسی انسانی در فضاسازی‌های منجی

این سینما حاکم می باشد. مرد آهنی نمونه ای از منجی با رویکرد افراطی به دانش انسانی است که نجات نهایی توسط فردی دانشمند با سلطه صرف بر ابزار پیشرفته و به دور از بحث‌هایی متافیزیکی صورت می گیرد. در فیلم من افسانه هستم نیز دانش پزشکی و تلاش‌های مداوم انسانی خردورز است که سبب چشم انداز نجات مردم خواهد گردید. در فیلم مرکز زمین، نیز این دانشمندان با بهره گیری از فن و پشتکاری انسانی هستند که به حل نهایی بحران کمک می نمایند. فیلم ماتریکس نمونه دیگری از منجی ای است که بر دانش های کامپیوتری و مجازی سازی تسلط دارد. در فیلم های روز استقلال، گودزیلا، نابودگر، شگفت انگیزان، من روبات، همگی بهره گیری از دانش ابزار مدار چهره غالب سینمای منجی ترسیم شده در خط داستانی است. حتی در فیلم کتاب الی نیز که روایتی معناگرایانه و نوعی نگرش دینی محسوب میشود؛ دختری که انتظار می‌رود منجی یا مادر منجی مفروض باشد؛ خود خلق و ترکیب محصول دانش های بشری پیشرفته به شمار می رود. حتی در فیلم ۲۰۱۲ که بر پدیده طبیعی بودن آخرالزمان تاکید دارد؛ این محصول دانش بشری است که در قالب کشتی نوح! به نجات دوباره انسان کمک می نماید.

۳-۵- خلق منجی ای که سبب تحسین فرهنگ غربی به طور عام و فرهنگ آمریکایی به طور خاص گردد

رسالتی که منجی در سینمای مد نظر تمدن غربی با تصویر سازی در سینمای آخرالزمانی به عهده دارد؛ خلق و تحسین فرهنگ و سبک زندگی آمریکایی است. در بیست و شش نمونه از فیلم‌های مورد بررسی به طور مستقیم منجی متعلق به فرهنگی آمریکایی یا اصولاً خود آمریکایی است. در دیگر فیلمها نیز به طور غیرمستقیم بر تصویرسازی فرهنگ آمریکایی تلاش شده است. به عنوان مثال به اذعان خود محققان غربی در سینمای آخرالزمانی «فیلم آرماگدون چشم اندازی از قیامت به همراه با نگرشی به منجی همراه با مرگ ایثار طلبانه را در قالب فرهنگی آمریکایی به خورد بینندگان میدهد» (Copier, 2009, p 83-92). به عبارت دیگر در راستای نیاز به خلق قهرمان و منجی ای که در عین دارا بودن برخی ارزشهای مطلوب، مبلغ فرهنگ سبک زندگی آمریکایی باشد؛ در اکثریت نمودسازیهای منجی در سینمای آخرالزمانی به چشم میخورد. اگر نجاتی قرار است در آخرالزمان صورت گیرد، اساساً این منجی آمریکایی است که نجات را میسر خواهد ساخت! این شعاری است که به طور عینی در تصویرسازی منجی در پرده سینمای آخرالزمان به چشم میخورد.

۵-۴- جبرگرایی در رفتار منجی

در تصویرسازیه‌های منجی سینمای آخرالزمانی، منجی از پیش به منجی‌گری خود آگاه نیست؛ بلکه این قرارگیری منجی در دل حادثه است که از وی یک منجی خواهد ساخت. در اکثریت فیلمهای سینمای آخرالزمانی که علت وقوع رخداد آخرالزمانی متکی بر پدیده‌های طبیعی است این رویداد به چشم می‌خورد. در فیلم ۲۰۱۲ منجی ناخواسته درگیر وقوع اتفاقی میشود که در نهایت سبب ساز خلق منجی است. نوعی جستجوگری و قبول منجی به پذیرش واقعیت خود و در واقع اجبار در انتخاب فرد منجی و چگونگی رفتارشناسی منجی در این قبیل آثار به چشم می‌خورد. البته هر چند «فراتر از مساله محیط زیست به مثابه یکی از راههای رسیدن به پایان، سناریوهای دیگری در باب وقوع فجایع بزرگ و ریزش جهان در ورطه یک دوره آپوکالیپتیک نیز وجود دارد» (عقیلی و حبیبی، ۱۳۹۲: ص ۲۹)؛ با این همه تمسک به تدبیرهای مبتنی بر نظام جبر و نه اختیار و نیز پیروی کردن از وضع قوانین طبیعی و انطباق با وضع موجود در راستای رهایی از موقعیت در رفتارشناسی منجی موجود است. چنین جبرگرایی با تصویرسازی رویدادهای عظیم طبیعی و استفاده فوق العاده هنری از جلوه‌های ویژه، منجی ای قابل قبول ولی با اتکا به گزاره‌هایی جبرگرایانه را به تصویر می‌کشد.

۵-۵- تذکر دهی

منجی در تصویرسازی سینمای آخرالزمانی همواره محصول شرایطی است بحرانی که در قبال حل بحران به وجود آمده است. به عبارت دیگر در سینمای آخرالزمانی این مشکل و بحران فعلی است که علت و فلسفه وجودی منجی را می‌رساند. منجی همواره در این سینما در تلاش برای متذکر شدن نکاتی است. پاسداشت روابط انسانی (هوش مصنوعی، من روبات، آپوکالیپتو)، حفظ محیط زیست و احترام به طبیعت (آواتار، روزی که زمین ایستاد، گودزیلا)، تذکر طبیعت‌گرایی به گونه‌ای گاه افراطی (آواتار)، هشدار به لزوم آمادگی جدی و نیز رفع اتهام داشتن بمبهای اتمی از سوی آمریکا در راستای حفاظت احتمالی از مردم کل جهان و به عبارت دیگر تذکر تطهیر چهره جنگ سالارانه آمریکا (روز استقلال، آرماگدون)، تذکر به امنیت و مراقبت از آزمایشهای علمی احتمالی (صدای رعد، نابودگر، ماتریکس، گزارش اقلیت)، تذکر اندیشه‌های دینی مذهبی خاص در قبال آخرالزمان و ترسیم مطلوبیتهای آخرالزمانی (هری پاتر، ارباب حلقه‌ها، کنستانتین، طالع

نحس، کتاب الی، فرشتگان و شیاطین، برخورد تایتان‌ها، مردان X، لزوم خلق و توجه به قهرمان و منجی خاص در فرهنگ غربی (سوپرمن، هنکاک، وقایع نگاری ریدیک)، دانش محوری در رفتارشناسی منجی سینمای آخرالزمانی (روز استقلال، نابودگر، فرشتگان و شیاطین، مردآهنی، صدای رعد، من افسانه هستم، من روبات)، تذکر به چگونگی نظارت مستمر (گزارش اقلیت)، همگی نمونه‌هایی از مصادیق رفتار تذکر بخش منجی در سینمای آخرالزمانی به شمار می‌رود. به گونه‌ای که به عنوان مثال منجی نمایش داده شده سینمای آخرالزمان گاه رفتاری افراطی در قبال حمایت از طبیعت و محیط زیست به عهده دارد. و تذکر توجه به طبیعت در فیلم آواتار تا حد یک کیش و آیین نمایش داده میشود. در برخی فیلمهای آخرالزمانی نیز اندیشه‌هایی فمینیستی به چشم می‌خورد. «در برخی فیلمهای آخرالزمانی زن به طرز بارزی به چشم می‌خورد؛ هر چند در برخی از این آثار نیز وجهه‌ای اغواگرانه دارد» (low, 2009). در این فیلم‌ها وجود منجی یا در حفاظت از یک زن یا محصول تولد نوزادی از یک زن و یا با هدف از بین بردن نوزادی متولد شده از یک زن است (طالع نحس، کتاب الی)

۶-۵- تاکید جهت‌دار تصویرسازی منجی در راستای قرائت اندیشه‌های دینی خاص

منجی در سینمای آخرالزمانی، رفتارهای دینی و آیینی خاصی را غالباً از خود بروز میدهد. درست است که همانطور که عنوان شد، سینمای آخرالزمانی در پی قداست زدایی از منجی است ولی در عین حال ایدئولوژی‌های فکری آیینی خاصی را نیز تبلیغ می‌نماید. ایمان به آموزه‌ها و عقاید ویژه و نیز انطباق‌سازی و همسان‌سازی رفتارهای و نمود رفتاری براساس عقاید و آیین آن کیش و مذهب مفروضو خاص در رفتارهای منجی سینمای آخرالزمانی به چشم می‌خورد. به عنوان مثال اندیشه‌های عرفانی برگرفته از بن‌مایه‌های فکری بودا و نیز تفکرات ذن در بخش‌هایی از فیلم‌های ماتریکس، هوش مصنوعی، گزارش اقلیت، ۲۰۱۲، به چشم می‌خورد. الگو برداری‌های خاص از اندیشه‌های مسیحیت و مسیحیت اوانجلیسی نیز در فیلمهایی نظیر کنستانتین، کتاب الی، بابل پس از میلاد، پسر دوزخی، رمز امگا، آرماگدون، طالع نحس، وجود دارد. در فیلم‌های نشان‌ها نیز تمرکز بر معناگرایی جبر آلود و تمسک به عرفان مسیحی، وجود دارد. در سینمای آخرالزمانی رفتارشناسی منجی در جاهایی که نیاز به تصویرسازی آیینی وجود داشته است، مبتنی بر محوریت جستجوی معنا، جستجوی خداوند، نشانه‌شناسی و نشانه‌گذاری و رفتار

شناسی مذهبی مبتنی بر اعتقادی خاص، حضور فرشته یا فرشتگان خاص، پرداختن به بحث رستاخیز و آخرزمان، نمود پردازی خاص شیطان، جلوه‌گری‌های خاص برای بهشت و جهنم، بهره‌گیری از الهام و اشراقات با بن‌مایه مذهبی با بهره‌گیری از مفاهیم فلسفه ذن و بودا و عرفان مسیحی وجود داشته است.

۶. تحلیل مباحث و جمع بندی

تحلیل مباحث بررسی شده حضور منجی در سینمای آخرالزمانی در جداول شماره ۲ الی ۵ ارائه شده است.

جدول شماره ۲- رویکرد و وظیفه و عملکرد منجی در سینمای آخرالزمان. منبع نگارنده

عملکرد	وظیفه منجی	رویکرد
نجات بخشی همه یا اکثریت شهر	نجات بخشی، جلوگیری از بحران یا خطر در شهر	وجود منجی قهرمان در شهر
نجات بخشی حداقلی یا قشر برگزیده شهر	نجات بخشی برگزیدگان، به حداقل رساندن خطر در شهر	وجود منجی به صورت فردی عادی در شهر
-	-	عدم وجود منجی در شهر

جدول ۳- برخی از مهمترین رخدادهای مرتبط با حضور منجی شهر در سینمای آخرالزمان. منبع نگارنده

چگونگی حضور منجی	نمونه فیلم (ها)	آیتم ها	علل رخداد
(۱) منجی در متن حادثه طبیعی ظاهر می‌شود نه قبل و بعد. منجی عموماً به طوری تصادفی درگیر حادثه میشود.	آرماگدون، شهاب آسمانی	اجرام آسمانی	عوامل طبیعی در شهر
	وقتی دنیاها با هم تصادف می‌کنند، آرماگدون، برخورد شدید	برخورد ستارگان و شهاب سنگها	
	درخشش آفتاب، شناخت	زوال خورشید	
(۳) در برخی موارد منجی در غالب یک دانشمند با تفکرات علمی و با تکیه بر دانش و خرد بشری صرف است که به غلبه با بحران آخرالزمانی می‌پردازد.	شناخت، ۲۰۱۲.	تابش شدید خورشید	عوامل طبیعی در شهر
	۲۰۱۲، دنیای آب،	سیل یا فرگیر شدن آب	
	۲۰۱۲، زلزله بزرگ، زلزله یخی، مرکز زمین، پیش‌گویی روز قیامت	زلزله یا تکانه‌های شدید زمین	
(۴) منجی به طرز پنهان یا آشکار، رفتارشناسی مبتنی بر	۲۰۱۲، طوفان قطبی،	طوفان و گردباد	عوامل طبیعی در شهر
	۲۰۱۲، عصر یخبندان، انفجار قطبی، ذوب شدن،	یخبندان یا ذوب شدن یخهای قطبی	

<p>کیش و آیین خاصی را از خود بروز میدهد (مسیحیت یا بودایی)</p> <p>۵) منجی از همکاری و همفکری گروه خاص در بستر فرهنگی غربی بهره مند میشود.</p> <p>۶) منجی در بستری آمریکایی ظاهر میشود یا آمریکایی است.</p> <p>۷) منجی به حل بحران وضع موجود می پردازد و نه ارائه برنامه ای برای راه حل های بحرانهای احتمالی آینده</p>			
<p>۱) منجی به حل فیزیکی بحران و نه رفع علل معنوی بحران می پردازد.</p>	<p>روز استقلال، رمز امگا، وقایع نگاری ریدیک، آپوکالیپتو، مرد آهنی</p>	<p>جنگ</p>	<p>عوامل انسانی در شهر</p>
<p>۲) منجی با شرارت مبارزه میکند</p>	<p>بنج، مرد آهنی، شگفت انگیزان، پسر دوزخی، نابودگر، ارباب حلقه</p>	<p>جنگهای اتمی</p>	
<p>۳) منجی گاه از عواملی غیر طبیعی یا قدرتهای خارق العاده بهره مند است.</p>	<p>ها، آواتار، دکتر نو، قطب نمای طلایی</p>	<p>شرارت</p>	
<p>۴) منجی از همکاری و پشتیبانی گروه یا تیم خاصی بهره مند است. و یا حداقل فاکتوری مثل همکاری خانواده یا امید به نجاتشان دارد.</p>	<p>مجموعه فیلم های هری پاتر، ارباب حلقه ها، وقایع نگاری نارنیا، شاگرد جادوگر، آراگون، قلمرو ممنوعه</p>	<p>سحر و جادو</p>	
<p>۵) منجی کاربرد ناصحیح عواملی مثل جنگ یا سحر و جادو را تذکر میدهد و الزاما به لزوم غلط بودن عواملی چون جادوگری نمی پردازد</p>			

و یا به لزوم غلط بودن فلسفه جنگ و یا الزام نابودی کامل سلاح های کشتار جمعی نمی پردازد				
<p>(۱) منجی در متن دانش خاصی از فرآورده های بشری حضور دارد.</p> <p>(۲) بهره گیری شدید منجی از دستاورد های بشری بدون نگرش به جهان غیب یا عالم و حیانی</p> <p>(۳) در صورت حضور چند منجی، این منجی بهره گیرنده از دانش های انسانی خارق العاده است که در نهایت به کمک بقیه می شتابد هر چند در ظاهر ضعیفتر باشد.</p> <p>(۴) منجی برای رفع خطایی که در استفاده ناصحیح از دانش بشری رخ داده است، اقدام میکند. خود این اقدام از دانش بهره می گیرد.</p> <p>(۵) منجی تسلط ویژه ای بر دانش خاصی دارد.</p> <p>(۶) منجی قصد تذکر دادن به طور مستقیم یا غیر مستقیم را در راستای اصلاح رفتار، در برخورد با طبیعت، محیط زیست، روابط انسانی دارد.</p>	<p>هوش مصنوعی، گزارش اقلیت، ترمیناتور، هوش مصنوعی</p> <p>مرکز زمین، شهری از خاکستر</p> <p>هوش مصنوعی، گزارش اقلیت، مردان X، هوش مصنوعی، نابودگر</p> <p>من افسانه هستم، گودزیلا، هوش مصنوعی، من روبات، سیاره میمونها، بدل ها</p> <p>صدای رعد، ماتریکس، هوش مصنوعی، گزارش اقلیت، ترون</p>	<p>هوش مصنوعی</p> <p>استقلال ماشین ها</p> <p>انرژیهای جدید</p> <p>پیشرفت یارانه ها</p> <p>ماهواره های نو</p> <p>ژنتیک</p> <p>دانش پزشکی</p> <p>سفر در زمان</p> <p>مجازی سازی</p>	<p>عوامل تکنیکی در شهر</p>	
	(۱) منجی در میانه خوبی و بدی ظاهر میشود.	<p>لژیون، ۲۰۱۲، روزی که زمین ایستاد، مه، هفتمین گناه</p>	<p>نزول عذاب</p>	<p>عوامل مذهبی</p>

<p>منجی تمایلاتی خیرگرایانه دارد ولی ممکن است اغلب از رفتارشناسی غیردینی یا کمک شیطان نیز بهره مند شود.</p> <p>نمادشناسی های مذهبی و نه الزاما خود رفتار مذهبی در سلوک و منش منجی ظاهر میشود.</p> <p>رفتارشناسی منجی به تقویت یک باور یا گرایش مذهبی خاص در بیننده سینما می انجامد.</p> <p>منجی امکان غلبه نهایی بدی و شرارات را نفی نمیکند.</p>	(۲)	طالع نحس، کنستانتین، ارباب حلقه ها	حضور شیطان	<p>در شهر</p>
		کنستانتین، نشانه ها، رمز امگا	تجسم اعمال شر	
		طالع نحس، بچه رزماری	کودک شیطانی	
		رمز امگا، طالع نحس، هری پاتر	دجال	
	(۳)	کتاب الی، کنستانتین، فرشتگان و شیاطین، طالع نحس،	پیشگویی های کتاب مقدس	
(۴)				
(۵)				
<p>منجی در میان فلسفه ای جبر گرایانه ظاهر میشود.</p> <p>منجی با الهه ها یا خدایان شرور درگیر میشود.</p> <p>منجی از دانشهای اسطوره ای و قدرت خدایان ولی در نگرشی انسانی بهره مند است.</p> <p>منجی خطا پذیر است و عنصر گناه زمینی را تجربه میکند.</p>	(۱)	بابل پس از میلاد، پرس جکسون	دوران باستان	<p>عوامل اسطوره ای افسانه ای در شهر</p>
		برخورد تایتان ها، پرس جکسون	عصر خدایان	
	(۲)	مومیایی، بابل پس از میلاد	عصر فراعنه	
	(۳)	برخورد تایتان، فرشتگان و شیاطین، پرس جکسون و المپ نشینان	الهه ها	
(۴)				
<p>منجی رویگری غیر انسانی در رفتار و بینش دارد و یا اساسا منجی غیر از انسان است.</p> <p>منجی رفتارشناسی انسانی و</p>	(۱)	آواتار، روزی که زمین ایستاد، روز استقلال، مریخ حمله میکند	موجودات بیگانه	<p>عوامل فرازمینی یا غیر انسانی</p>
		من روبات، دگرگون کننده ها، سربازان کشتی فضایی،	روبات ها	
			حشرات غول آسا	
	(۲)	دگرگون کننده ها،	دگرگون شونده ها	

<p>گناهان او را نکوهش میکند ولی در نهایت این بشر زمینی آمیخته با گناه است که در منجی تاثیر می گذارد.</p> <p>منجی از ابزارها و دانشهای خاصی که عموماً پیشرفته تر از سطح دانش فعلی بشر است بهره می برد.</p> <p>منجی اغلب به تذکر دهی در مورد بحث خاصی نظیر رعایت معیارهای زیست محیطی و توجه به طبیعت در نوع بشر می پردازد.</p> <p>منجی الزاما به ارزشهای خاص انسانی و اخلاقی پایبند نیست.</p>	<p>قعر اقیانوس،</p>	<p>موجودات با حیات آبی</p>
	<p>ابر،</p>	<p>محیط ابرگون</p>
	<p>آواتار، مردان X، مردان سیاه پوش، منطقه ۹، دروازه ستارگان</p>	<p>تکامل</p>

جدول شماره ۴- شخصیت منجی شهر در سینمای آخرالزمانی. منبع نگارنده

کاراکتر اصلی شخصیتی	توضیح	نام فیلم ها	عملکرد منجی
منجی با ابر انسان های قهرمان/ ابرمنجی	منجی به صورت انسان یا شبه انسانی در قدرتهایی مافوق بشری عادی در پرده سینما ظاهر می شود.	سوپرمن/ بت من / اسپایدرمن/ کاپیتان امریکا/ مردان ایکس /	منجی به صورت قهرمان مافوق بشری ولی در قالب انسانی
معنویت زدایی از منجی	منجی هیچگونه معنویت خاصی نداشته و اصولاً توجهی به مباحث معنوی ندارد و یا به صورت شخصی فاسد و بی بند و باز ظاهر میشود.	۲۰۱۲/ پسر دوزخی/ روز استقلال/ نابودگر/ کنستانتین/ وقایع نگاری ریڈیک/	منجی هیچ بحث معنوی ای مطرح نمینماید/ منجی گاه به صورتی شانس و با تقدیر ظاهر میشود
منجی با رویکرد عقلانی به دانش بشری و علم	منجی در ظاهر فردی آشنا به مباحث علمی یا اندیشمند و دانشمند یا مخترع ظاهر میشود. استفاده از تکنولوژی های پیشرفته در قالب دانش های مختلفی اعم از پزشکی و نظامی و نجوم و رایانه جزو ویژگیهای نقش بسته این نوع منجی بر پرده سینماهاست.	من افسانه هستم/ گودزیلا/ فرود/ صدای رعد/ مرکز زمین/ مرد آهنی/ ماتریکس/ نابودگر/ آرماگدون/ رمز امگا/ هوش مصنوعی/	تمرکز بر استفاده بهینه از دانش و تکنولوژی بشری/ بهره گیری منجی از برترین فن آوری روز و گاه بسیار پیشرفته تر از دانش معمولی روز/ پیروزی

منجی با تکیه بر ابزار دانش	گزارش اقلیت		
بهره گیری از سحر و جادو و جاذبه های جادویی/ بهره گیری منجی از اوراد و طلسم	جادوگر/ هری پاتر/ مومیایی/ ارباب حلقه ها/ هنکاک/	منجی در قالب جادوگر یا با استفاده از سحر و جادو ظاهر میشود. گاه در این ژانر بهره گیری از کاراکترهای جادویی فانتزی نیز دیده میشود.	منجی با رویکرد افسانه ای فانتزی
منجی گرایش دینی خاصی را دنبال میکند یا در نمود و ظاهر و مناسک در قالب جلوه های نمادین دین خاصی ظاهر میشود/ منجی از مفاهیم و مناسک و سمبلهای آیین بودا به طرزی آشکار و یا گاه پنهان آشکار میشود/	آواتار/ کتاب الی/ ۲۰۱۲/ برخوردار/ تایتان ها/ لژیون/ فرشتگان و شیاطین/	این نوع منجی گرایش شدید و افراطی به نوعی خاص و ویژه از ادیان یا مناسک مذهبی و یا وفاداری شدید به نوعی از آیین های خاص دیده میشود. در مواردی نیز به طور مستقیم دین خاصی نام برده نمیشود ولی تمرکز منجی به لحاظ سلوک و اندیشه و رفتار دین خاصی را به ذهن متبادر مینماید. در فیلمهای آخرالزمانی اکثرا گرایش به سوی استفاده از دین های بودایی و در مواردی نیز مسیحیت گرایش اوانجیلی بوده است.	منجی با رویکرد های خاص دینی
منجی ماشینی/ منجی اسطوره ای غیر زمینی و غیر انسانی/ منجی از سیارات دور دست/ منجی	من روایت/ روزی که زمین از حرکت ایستاد/ ثور/ دگرگون کننده ها	منجی به صورتی غیر از انسان و در قالبی غیر بشری ظاهر میشود. ظهور منجی به صورت ماشینی، مکانیکی، ماشینهای هوشمند پیشرفته شبه انسان،	منجی در قالبی غیر بشری
منجی کاراکتری آمریکایی دارد/ منجی در بستر شهری آمریکایی شکل میگیرد/ منجی اصالتا آمریکایی است/ منجی با بهره گیری از بن مایه های تفکر آمریکایی پیروز میشود	ارماگدون/ ۲۰۱۲/ روز استقلال/ کتاب الی/ هنکاک/ مرد آهنی/ سوپرمن/ نابودگر/ رمز امگا/ مردان X/ نشانه ها	ظهور منجی یا در سرزمین آمریکا اتفاق می افتد و یا خود منجی در اکثر موارد شخصیت و یا تابعیت آمریکایی دارد. افراط در استفاده ابزارهای رسانه ای از مشخصات فرهنگ آمریکایی جزو نشانه های منجی آمریکایی است.	تلاش در آمریکایی نشان دادن منجی
منجی کاراکتری شیطانی دارد/ منجی از شیطان یا مفاهیم نزدیک به شیطان بهره میگیرد/ منجی شخصیتی فاسد و شرور می باشد/	پسر دوزخی/ کنستانتین/ وقایع نگاری ریدیک/ ارماگدون/ ارباب آرزو/ برخوردار/ ایتان ها/ لژیون	منجی نه تنها فردی مقدس و الهی و با پشتوانه های مذهبی به شمار نمی رود بلکه در مواردی به طور مستقیم به بدی و رفتارهای نامتناسب اجتماعی تظاهر دارد. این جبر و تقدیر است که وی به منجی بدل شده.	منجی تبه کار و شرور

																		مردان X (از ۲۰۰۰)
																		اریاب حلقه ها (۲۰۰۱)
																		هوش مصنوع ی (۲۰۰۱)
																		هری (پاتر) ۲۰۰۱- (۲۰۱۱)
																		گزارش اقلیت (۲۰۰۲)
																		نشانه ها (۲۰۰۲)
																		مرکز زمین (۲۰۰۳)
																		شگفت انگیزان (۲۰۰۴)
																		پسر دوزخی (از ۲۰۰۴)
																		من رویات (۲۰۰۴)
																		صدای رعد (۲۰۰۵)
																		کنستاز تین (۲۰۰۵)

																آپوکالیپ پتو (۲۰۰۶)
																من افسانه هستم (۲۰۰۷)
																دگرگو ن کننده ها از (۲۰۰۷)
																مرد آهنی (۲۰۰۸)
																هنکاک (۲۰۰۸)
																روزی که زمین ایستاد (۲۰۰۸)
																بابل پس از میلاد (۲۰۰۸)
																آواتار (۲۰۰۹)
																لژیون (۲۰۰۹)
																فرشتگا ن و شیاطین (۲۰۰۹)
																۲۰۱۲ (۲۰۰۹)
																برخورد تایتان ها

																	(۲۰۱۰)
																	کتاب الی (۲۰۱۰)

۶-۱- جمع بندی نتایج حاصله از میزان تکرار موارد مورد بررسی در رفتارشناسی منجی شهر در سینمای آخرالزمانی

مصادیق بررسی شده در جدول شماره ۶ ارائه می گردد.

جدول ۶. میزان تکرار آیتم های مورد بررسی در رفتارشناسی منجی شهر در سینمای آخرالزمانی، منبع نگارنده

اهمیت	تعداد تکرار	مبحث مورد بررسی	توضیح مرتبط با منجی
مرتب ۱	۳۳	غلبه بر مشکل	منجی همیشه و یا در اکثریت قریب به اتفاق، بر مشکل غلبه میکند.
مرتب ۲	۳۰	نجات جسمی	عمده تفکر منجی بر نجات جسمانی یا نجات مادی متمرکز می باشد.
مرتب ۳	۲۸	تذکر دهی	معمولا حرکات و سکانات و رفتار منجی بیانگر تذکر در راستای حفظ یا ارتقای یک الگو
مرتب ۴	۲۶	منجی آمریکایی	منجی معمولا آمریکایی یا متعلق به فرهنگ آمریکایی یا در بستری آمریکایی است.
مرتب ۵	۲۴	توجه به دانش بشری	توجه به دانش بشری از بعد فن مداری و ابزار محوری و تکیه منجی بر عقل خردورز است.
مرتب ۶	۲۱	نظارت مستمر	محیط منجی محیطی مشتمل بر نظارت مستمر و یا مراقبتی خاص و شدید را القا میکند
مرتب ۷	۱۸	خرق عادت/ کار با گروه ویژه	دو بحث بهره گیری منجی از حمایتهای گروهی ویژه و بهره گیری منجی از قابلیت خاص
مرتب ۸	۱۳	انسانیت/ توجه به خانواده	مفاهیم انسانی و توجه و تمرکز به محوریت خانواده رفتارشناسی منجی را تشکیل میدهد.
مرتب ۹	۹	معنویت	معنویت وجهه ای از رفتار منجی را تشکیل میدهد البته گاه خود این معنویت، مادی است.
مرتب ۱۰	۸	عدالت اجتماعی	منجی به حفظ یا ارتقا یا خلق عدالت اجتماعی در زمینه و بستر محیطی خود دست میزند.
مرتب ۱۱	۴	حفظ محیط زیست	محیط زیست و حمایت از محیط زیست به طرز افراطی در رفتار منجی منعکس میشود.

۷- نتیجه‌گیری

در هزاره سوم رویکرد به آخرالزمان در سینما جایگاه خاصی را به خود اختصاص داده است. هنر سینما همواره با زبان بیانی خاص خود و تصویرگری و تصویرسازی آرمانهای مطلوب سازندگان خود، تاثیر فراوانی در بینندگان و مخاطبان ایفا نموده است. این هنر در عمر حدود یکصد ساله خود همواره از نشانه‌های آخرالزمانی و نمایش منجی به شیوه‌ها و صورت‌های مختلف بهره برده است. تمدن غربی همواره برای بقای خود نیازمند ابزارهایی است تا ضمن توجیه‌پذیری و تطهیر عملکرد خود، به ساخت سبک زندگی و افق‌های مورد پسند خود در اذهان عمومی بپردازد. در این راستا تمدن غربی با بهره‌گیری هوشمندانه و خلاقانه از هنر سینما به عنوان یکی از موثرترین ابزارهایی که در ساخت جهت‌دهی خرد جمعی مردم نقش بسزایی دارد و خواهد داشت؛ به خلق منجی شهر در سینمای آخرالزمانی اقدام نموده است. تصویرسازی منجی شهر سینمای آخرالزمانی مطرح شده در مغرب زمین، ویژگی‌هایی در راستای تامین منافع قدرتهای بزرگ ایفا نموده است. نگاه غالب به منجی شهر در سینمای آخرالزمانی، نگاهی زمینی و بر مبنای نگرش اومانستی اندیشه غربی است. نشانه‌شناسی حضور منجی در سینمای آخرالزمانی با بهره‌گیری از سمبها و نمادها و نشانه‌های خاصی همراه بوده است. در دوران معاصر نشانگان خاصی از حضور منجی شهر بر پرده سینمای آخرالزمانی شکل گرفته است که به سمت نمایش همزمان معنا و ظاهر، پوسته و سطح تمایل یافته است. نمایش منجی شهر در سینمای آخرالزمانی، روایتی صادقانه از اندیشه‌های دینی و به خصوص ادیان توحیدی به شمار نمی‌رود. منجی مطرح شده در سینمای آخرالزمانی که در تمدن غربی بر پرده سینماها نمایش داده شده است؛ رفتاری فیزیکی دارد. فقط جسم و جان انسانها را نجات می‌دهد. منجی با سیستم حکومتی به طور گسترده و کلان کاری ندارد. در چنین جایگاهی تلاش شده است تا منجی با بهره‌گیری از ویژگیهای فرهنگی و نشانه‌های سبک زندگی آمریکایی مبلغ سبک زندگی غربی به طور اعم و سبک زندگی آمریکایی به طور اخص در فضاها شهری و زیستی باشد. هر چند در رفتارشناسی منجی شهر نمایش داده شده سینمای آخرالزمانی، رفتارهایی نظیر حرمت و احترام به محیط زیست و دوستی و خانواده وجود دارد؛ ولی خود این مفاهیم در قالب اندیشه‌های مادی و زمینی مطرح شده است و جایگاه وحی و اندیشه الهی و مشخصات منجی وعده داده شده ادیان و علی‌الخصوص منجی خاص وعده داده شده در اندیشه اسلامی حضرت مهدی موعود (عج) روحی له الفداء، در تصویرسازی منجی

شهر سینمای آخرالزمانی به توسط تمدن غربی، به طور جدی آسیب دیده است. از سوی دیگر حضور منجی شهر برای محدوده زمانی بحران نمایش داده شده و برای قبل و بعد از بحران، منجی شهر، برنامه مشخصی ارائه نمی نماید. منجی مطرح شده در سینمای آخرالزمانی مدافع ارزش های قدرتهای سرمایه داری و مدافع وضع موجود جهان سرمایه داری به تصویر کشیده شده است. با توجه به تبدیل قدرت سخت به قدرت نرم در هزاره سوم، منجی شهر در ساختار نمایشی سینمای هزاره سوم جایگاهی خاصی یافته است. تا جایی که این رفتارشناسی و سیمای منجی شهر در این سینما، سیمایی متناسب با فرهنگ آمریکایی به خود یافته است. پاک بودن منجی در این سینما هرگز به تصویر کشیده نمی شود. غلبه بر مشکلات همراه با نجات صرفاً فیزیکی و مادی و جسمانی و محدود بشر، تذکر بر حفظ الگوها و نظام موجود سرمایه داری و فرهنگ غربی آمریکایی، تعلق و خلق ویژه خلق و خو و فرهنگ آمریکایی، توجه افراطی به بهره گیری از دانش بشری و عقل ابزار ساز بدون توجه به افق های معناگرایانه وحی، از ویژگی های منجی تصویرسازی شده توسط سینمای آخرالزمانی غربی بوده است.

منابع

- قرآن کریم.
- آخوندی، مطهره، (۱۳۹۱)، «استعاره های تصویری آخرالزمانی در سینمای هالیوود»، فصل نامه علمی پژوهشی مشرق موعود، سال ششم، شماره ۲۱، بهار ۹۱، ص ۱۴۱ الی ۱۵۷.
- امین خندقی، جواد، (۱۳۹۱)، «آخرالزمان و آینده گرایی سینمایی؛ بررسی و تحلیل بیش از پانصد فیلم»، چاپ اول، ناشر ولا منتظر، قم.
- انجمن کتاب مقدس، (۱۹۸۷م)، کتاب مقدس عهد عتیق و عهد جدید، تهران.
- بابایی، احمد علی، (۱۳۸۲)، برگزیده تفسیر نمونه، ناشر دار الکتب الاسلامیه، چاپ سیزدهم، تهران.
- بروجردی، سید محمد ابراهیم، (۱۳۶۶ش)، تفسیر جامع، چاپ ششم، انتشارات صدر، تهران.
- پوردوود، ابراهیم، (۱۳۸۴)، گات ها، انتشارات اساطیر، تهران.
- پوردوود، ابراهیم، (۱۳۸۰)، یسنا، انتشارات اساطیر، تهران.
- جوادی یگانه و هاتفی، (۱۳۸۷)، «پوشش زن در سینمای پس از انقلاب اسلامی»، فصلنامه علمی پژوهشی انجمن ایرانی مطالعات فرهنگی و ارتباطات، سال چهارم، شماره ۱۱، ص ۶۱ الی ۷۴.
- عبداللهیان، حمید، (۱۳۹۰)، «تحلیلی تاریخی بر تکوین مفهوم پایان تاریخ در سینمای قرن ۲۱: روایت شناسی سیزده فیلم»، نشریه علمی پژوهشی مشرق موعود، سال پنجم، شماره ۱۸، تابستان، ص ۵ الی ۲۷.

طبرسی، فضل بن حسن، (۱۳۶۰)، مجمع البیان فی تفسیر القرآن، ترجمه جمعی از مترجمان و تحقیق رضا ستوده، انتشارات فراهانی، چاپ اول، تهران

طیب، سید عبد الحسین، (۱۳۷۸ش)، اطیب البیان فی تفسیر القرآن، چاپ دوم، انتشارات اسلام، تهران.
عقبلی، وحید و حبیبی، فواد، (۱۳۹۲)، «سناریوهای آخرالزمان و ظهور جهان قلعه ای به رهبری آمریکا با تکیه بر واکای سینمای آپوکالیپتیک هالیوود»، فصل نامه علمی پژوهشی مشرق موعود، سال هفتم، شماره ۲۷، پاییز ۹۲، ص ۲۷ الی ۵۸.

ناصری مقدم، حسین و استادی، اویس، (۱۳۹۰)، «پیوند دین، هنر، فلسفه و علم. مطالعه موردی: حضور مضامین دینی در سینمای غرب»، نشریه ادبیات و هنر دینی، شماره دوم ویژه هنر دینی، بهار ۱۳۹۰، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی گروه پژوهشی ادبیات و هنر دینی، اداره کل پژوهش دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی، ص ۸۵ تا ۱۱۸.

نجفی خمینی، محمد جواد، (۱۳۹۸ق)، تفسیر آسان، چاپ اول، انتشارات اسلامی، تهران.

Copier, Laura, (2009), "visions of apocalypse and Martyrdom in Hollywood cinema 1980 – 2000", Faculty of Humanities, Thesis, University of Amsterdam.

Leonhard, Robert, (2010), "Visions of Apocalypse", STRATEGIC ASSESSMENTS, NATIONAL SECURITY ANALYSIS DEPARTMENT.

Low, Katherine, (2009), "Satan's Seductress and the Apocalyptic Hero: The Body in American Apocalyptic Films at the Turn of the Century", Journal of Religion and Film, Vol. 13, No. 2.

O'Gara, Kellen, (2010), " An Apocalypse of Change: The Reconstruction of the American Identity in Post-9/11 Cinema", thesis, Department of Communication, Boston College, Boston.

Williams, Colby D, (2011), "Reading 9/11 in 21st Century Apocalyptic Horror Films", English Theses, Georgia State University.